



SÁMEDIGGI

Sámediggi
Ávjovárgeaidnu 50
9730 Kárášjohka

+ 47 78 47 40 00
www.samediggi.no
samediggi@samediggi.no

DIN ČUJ./ DERES REF:

BEAIVI / DATO:

07.07.2025

MIN ČUJ / VÅR REF:

25/4199-2

ÁŠŠEMEANNUDEADJI / SAKSBEHANDLER:

Torvald Falch

Energidepartementet

Postboks 8148 Dep

0033 OSLO

Høringsuttalelse - Forslag til endringer i forskrift om ekstern kvalitetssikring og vedtaksmyndighet etter energiloven

Det vises til Energidepartementets høring av 26. mai 2025 med forslag til endring i forskrift om ekstern kvalitetssikring og vedtaksmyndighet etter energiloven.

Forslaget innebærer at kravet om ekstern kvalitetssikring og myndighetsbehandling av KVVU avvikles, noe som innebærer at det ikke vil være en høring av KVVUen, og at konsesjonsvedtak ikke gjøres av Kongen i statsråd. Sametinget forstår det slik at ordningen ønskes avvirket fordi departementet mener: *«Effektiv utvikling og utnyttelse av strømmettet er viktig, blant annet for å kutte klimagassutslipp, utvikle nye arbeidsplasser og skape ny næringsvirksomhet og industri»*.

KVVU er viktig for å kunne foreta godt begrunnede valg av store investeringsprosjekter med samfunnsmessig betydning. Det kan ikke være en begrunnelse for ikke å foreta KVVU at en type tiltak, som kraftledningsutbygging på forhånd defineres å ha store positive samfunnsvirkninger. Kraftledningsutbygginger har også store negative samfunnsøkonomiske konsekvenser både for natur- og kulturmiljø, eksisterende næringer, og for naturgrunnlaget for samisk kultur. Nettopp fordi store kraftledningsutbygginger er konfliktfylte er det viktig å ha eksternt kvalitetssikrede og myndighetsbehandlede KVVUer.

Sametingets erfaring er at det ofte er behovsvurderinger og valg av lokasjoner og størrelser som setter rammer på hvor store inngrepene i samiske bruksområder vil kunne bli. Ordningen med ekstern kvalitetssikring sikrer et nødvendig og kritisk blikk på selskapenes konseptvalg. Kvalitetssikringsrapporter bidrar dermed med grunnlag for Sametinget til å kunne vurdere de behov og løsninger/konseptvalg som presenteres av netteier. Ett eksempel på dette er rapporten fra Vista Analyse om Statnetts utredning om Kraftsystemet i Finnmark.

Kravet om myndighetsbehandling av behov og konseptvalg gir også Sametinget og andre berørte samiske interesser mulighet til tidlig å bli involvert i beslutningsprosessen for tiltak som kan berøre samiske interesser direkte. Etter sameloven § 4-1 skal Sametinget konsulteres for tiltak som vil kunne påvirke samiske interesser direkte, dette skal etter § 4-6 gjennomføres i god tro med formål om å oppnå enighet. Av merknaden til § 4-6 andre ledd heter det at:

«Konsultasjonene må begynne så tidlig at det er en reell mulighet til at partene kan vurdere aktuelle løsninger og komme til enighet i saken. Konsultasjonene må uansett begynne så tidlig i prosessen at de er effektive og har betydning».

En ekstern kvalitetssikret KVVU og myndighetsbehandling er viktig for å få til en slik tidlig og effektiv konsultasjon av store arealinngrepstiltak. Det vil også kunne være tidsbesparende i den oppfølgende saksbehandlingen. Uten ordningen med ekstern kvalitetssikring og myndighetsbehandling, blir konseptvalgene noe som utbygger i samspill med energimyndighetene har gjort uten å ha konsultert Sametinget. Konsultasjoner for så store tiltak først på utredningsstadiet vil innebære konsultasjoner med et lite handlingsrom for å finne løsninger det kan oppnås enighet om.

Energidepartementet konkluderer med at avviklingen av ekstern kvalitetssikring og myndighetsbehandling av KVVU vil være effektiviserende og tidsbesparende. Det er likevel ingenting som underbygger en slik påstand. I vurderingene sier departementet at det ikke er grunnlag for å konkludere entydig om dette. Så seint som i april 2023 varslet regjeringen at KVVU-ordningen skulle «videreføres og forbedres», og at ordningen skulle evalueres. En slik evaluering har ikke skjedd. Det er ikke betryggende at «de ulike sidene ved KVVU-ordningen har vært til vurdering i Energidepartementet». Forslaget innebærer ikke en videreføring og forbedring, men en avvikling uten annen begrunnelse enn at kraftledningsutbygging er viktig og må skje raskt for å «kutte klimagassutslipp, utvikle nye arbeidsplasser og skape ny næringsvirksomhet og industri».

Sametinget mener ordningen med ekstern kvalitetssikring av KVVU med myndighetsbehandling må videreføres. Det vil sikre tidlige og bedre konsultasjonsprosesser med Sametinget og direkte berørte samiske interesser, noe regjeringen selv har sagt at de vil arbeide for. Videre kan ikke Sametinget se at Energidepartementet underbygger at forslaget vil føre til noe tidsbesparelse i saksbehandlingen.

Forslaget berører samiske interesser direkte. Sametinget ber derfor om å bli kontaktet for konsultasjoner i det videre forskriftsarbeidet.

Dearvuodáiguin / Med vennlig hilsen

Sten Olav Heahtta
ossodatdirektevra/ avdelingsdirektør

Torvald Falch
čielggadanjodiheaddji/utredningsleder

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur. /

Dát reive lea elektrovnnalaččat dohkkehuvvon ja sáddejuvvo vuolláičállaga haga.

Hovedmottaker:

Energidepartementet Postboks 8148 Dep 0033 OSLO

Kopiiija / Kopi til:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet Postboks 8112 Dep. 0032 OSLO

Landbruks- og matdepartementet Postboks 8007 Dep. 0030 OSLO